

Raimon a Xàtiva, prop

Diumenge, dia 11, Raimon torna a Xàtiva, el poble on va viure fins que va iniciar la travessia que l'ha dut a ser ambaixador de la nostra llengua arreu del món. A la plaça de bous, a les 12 del migdia, la seua veu estarà més prop que mai dels indrets que l'han inspirat.

ARXIU / RAFA GIL

"Fou un infant despert i obert al món..."

El carrer Blanc era, quan es va construir, allà pel segle XVII, l'últim de més amunt del barri de les Barreres de Xàtiva. Un barri sempre perifèric, poblat de jornalers sense terra, de petits artesans, de "classes subalternes". Cases de planta baixa i pis, amb l'entrada, una habitació, la llar al fons a la dreta, més enllà un patiet amb la cuina i, en algunes ocasions, la quadra. Dalt els dormitoris. Cases blanques, però el nom del carrer, que apareix ja en la documentació dels anys del barroc, ve potser, segons hipòtesi de l'historiador Marià González Baldoví, d'una torre de la veïna muralla, pròxima al portal de Sant Jordi: la torre Blanca. Al núm. 2 d'aquest carrer que s'allarga dret cap a ponent, a la primera casa a mà dreta, cantonera a la plaça de la Galera, vingué al món, un dia fred de desembre de l'any quaranta, Ramon Pelegero Sanchis: Raimon.

"Jo vinc d'una lluita que és sorda i constant..."

El pare era ebenista, fuster que feia mobles, d'idees anarcosindicalistes que li costaren presó en algun moment. La mare, de família socialista, havia vist un dels seus germans afusellats. Tots havien perdut una guerra. Els quatre germans creixen en un ambient de pors, silencis i treball precari. Xàtiva és aleshores una petita ciutat provinciana on militars i clergues dominen arreu. Amb una classe alta reduïda, poqueta classe mitjana i molta classe obrera. On era evident la diferència entre la roba de

de la pedra i de l'aigua

diari i la de mudar. On els senyorets portaven sabates i els altres espanyoles i la llengua marcava també les diferències. Una ciutat de polls i d'“Auxilio Social”, aquells menjadors públics on els nombrosos pobres acudien amb un pot de llauna que feia de plat. De cues davant les botiguetes. De constants processons. De bonyigades de cavall i de vaques pels carrers.

“Què fa el cel amb nosaltres, pobres homes de fam i de carn?”

Una Xàtiva marcada per la empremta militar, amb guarnició i caixa de reclutes. Això donava lloc a una certa vitalitat de la prostitució quan hi havia rifa de quintos o per la fira, que hi acudien homes de tota la comarca. De llargues fileres davant dels bordells, on no era rara la presència d'algú que en altres llocs portava sotana. De senyals als balcons de les cases públiques de la Violeta, la Mercedes o la Raspa quan hi havia arribat carn nova. La capital socarrada

ARXIU / RAFA GIL

era un món autosuficient, tancat en ell mateix, des del qual València es veia lluny. S'hi anava només a cal metge i a estudiar els poquets que estudiaven “carrera”.

“Qui em rescabalarà dels meus anys de desinformació i desmemòria?”

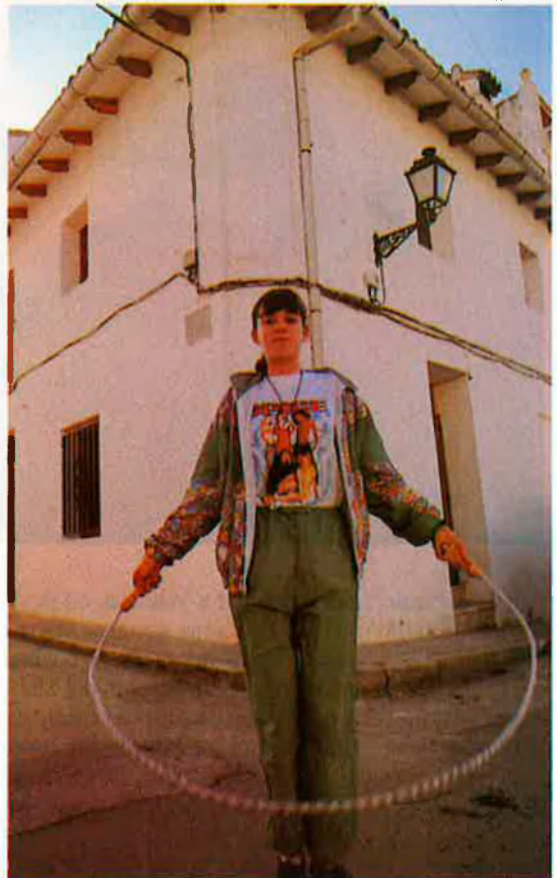
Raimon va ser l'únic dels germans que va estudiar el batxillerat. Només hi havia un institut de segon ensenyament. Situat a la vella

El pare, d'idees anarcosindicalistes, va estar a la presó en algun moment. La mare, de família socialista, havia vist un dels seus germans afusellat.

casa d'ensenyança de l'arquebisbe Mayoral, tenia un claustre-pati estret que obligava els alumnes a jugar pels carrers veïns. Amb greu trasbals dels més menuts, que patien els abusos dels majors, i enuig de les dones, que veïen en perill els cristalls de les seues finestres. Estudiava molt poca gent, promocions de set, quinze o dinou, perquè l'institut era de fet el pas a la vida universitària, reservada als fills de les famílies benestants. Allà el futur cantant pren consciència de les diferències de classe i fa amics que encara manté. I descobreix la cultura oficial i dominant. Allà li parlen de Garcilaso, però no mai d'Ausiàs Marc.

“Les caminades nits d'estiu, les tinc avui al davant. Amunt i avall”

Són anys de descobriments: la

ARXIU / RAFA GIL

música, la poesia, l'amistat, el sexe. Joan Juan Barberà és amic des d'aquells anys. El recorda com un xicot despert i viu. Afeccionat a la música, membre de la Música Nova, com els seus germans, on començà tocant el flautí i després la flauta. És allà on manifesta les seues condicions de recitador i després, a l'institut, representa una obra de Calderón de la Barca. Hi ensenyava el catedràtic de literatura don Àngel Lacalle, vinculat a la Generació del 27, però va ser el professor Saturnino Barbé qui el va iniciar en el món de la poesia. Segons sembla la seua decisió de fer filosofia i lletres i no cap altra carrera li vingué de la seua vocació d'actor. Brillant en els estudis, pertanyia, com tots els joves del moment, al Frente de Juventudes i va ser a través d'aquest organisme que obtingué una beca

A la pàgina del costat, alberda de Jaume I de Xàtiva. Dalt, el número 2 del carrer Blanc, on va nèixer Raimon un dia de desembre de l'any quaranta. Baix, font dels 25 xorrolls.

A l'antic institut de segon ensenyament, situat a la vella casa d'ensenyança de l'arquebisbe Mayoral, Raimon va estudiar el batxillerat. Allà va prendre consciència de les diferències de classe i va descobrir la cultura oficial.

per a estudiar a València, on ja vivia un dels seus germans. Hi va passar becat uns anys al col·legi major Alejandro Salazar, del SEU.

A la banda de música coincideix amb un altre amic important, Josep Lluís Garcia Molina, "Cote", qui tocava l'oboè. Amb ell, i amb altres, com Vicent Álvarez, fill del secretari de l'Ajuntament, compartia un deler per la literatura que el feia pujar a la muntanya del castell de bon de matí, abans de classe, per tal de fruit de la vista de l'horta de Xàtiva, on encara es feia arròs, algun matí de primavera. Des d'allà podia veure "on co-

mença l'horta i acaba el secà" que cantaria anys després. Eren una colla que llegia Unamuno, Sartre i els existencialistes, que xarraven de tot "i del bé i del mal". Raimon, que treballava a més a l'emissora local, tenia una gran capacitat per a relacionar-se amb la gent, era el més simpàtic del grup i agradava a les xiques. Aleshores encara que no tocava la guitarra ja cantava bé. Cançons d'Yves Montand i de Gilbert Beaud

*"Jo sé, jo sé, jo sé.
Jo sé que tornaré al carrer Blanc..."*

I després València. La Universitat. La cançó. El triomf. Els públics diferents. Ambaixador de la llengua pel món. Lluny de la seua Xàtiva. Lluny de la pedra i de l'aigua de les seues arrels socarrades. Quan es casa amb la italiana Annalisa Corti, que es defineix com a valenciana d'injecció, a qui tantes cançons ha dedicat, Raimon s'instal·la definitivament a Barcelona. A la ciutat de València conserva un vell piset d'estudiant. I a Xàtiva torna sempre a casa de la mare, que l'espera al carrer Blanc que ell ha fet universal. Una llarga trajectòria artística vida amunt i cançons amunt. Unes cançons que de tant en tant porten el nom, el paisatge, la gent i els records de la seua ciutat. Xàtiva sempre ben endins o a flor de llavis com un primer amor inesborrable.

*"Cantarem la vida,
cantarem la nostra vida..."*

Ara ja no hi és la mare, ni la família conserva la casa del carrer Blanc. Però el vincle afectiu hi és. Hi és amagat, perquè Raimon no vol homenatges, fa pocs anys va rebutjar la declaració de fill predilecte que li oferia l'Ajuntament. Però hi és. Raimon estima Xàtiva. Se'n sent fill i sap que un dia hi tornarà. Xàtiva heretarà, en tots els sentits, Raimon. Ara, diumenge dia 11, torna a casa per regalar als seus "amics que el volen" el bo i millor de la seua obra que ha arribat a quintaessenciar-se en aquestes *Cançons de mai* que a les 12 del migdia, i a la vella plaça de bous, esclataran davall la llum exasperada d'aquesta primavera valenciana. Hi torna per recordar-nos, des de Xàtiva i en la nostra "maltractada llengua, paraules i fets que encara ens agermanen. Paraules i fets que encara ens fan sentir homes entre els homes". Gràcies, Raimon.

Toni Mestre

Crònica de Cissa

Roland Sierra

Crònica de Cissa narra l'evolució d'un petit poble del litoral mediterrani, vista a través dels ulls de Sèneca, un gat de sòlida formació filosòfica. Irònic i un punt descregut, Sèneca ens explicarà la seva història i també com era Cissa en el trànsit del segle passat a l'actual.

Edicions del Bullent
"Esplai", 13

Nineta Una gossa sabuda

Pascual Pastor Codoner
Miquel Juan Garcia

La història de Nineta és una recreació fantàstica d'una gossa sabuda que mescla coses reals amb d'altres d'irreals. La nostra protagonista, Nineta, parla, conta, viu el present, somnia, i tot a Massanassa i als seus voltants.

Denes 10 Editorial
"Contes de tots", 3

Na Pietat

Jaume Miquel i Peidró

Na pietat és una profesora odiosa. Però... odiosa de veritat. Un dia apareix amb uns estranys papers que li canvien la vida. La seua i la dels seus alumnes, que es veuen arrossegats a una sèrie d'aventures misterioses.

Dibuixos de Paco Giménez

Tàndem
"La bicicleta negra", 12